Юлія Песоцька

АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї

У сучасному суспільстві однією з актуальних проблем залишається домашнє насильсилля. Діяльність правоохоронних органів, соціальних служб та інших організацій спрямовані на мінімізацію випадків домашнього насилля.

Громадська організація «Ла Страда Україна» акцентує увагу, що проблема домашнього насильства є дуже серйозною. Відповідно до дослідження, яке було проведене організацією, в минулому році нараховано близько 150 тис. звернень стосовно домашнього насилля до органів Національної поліції України. Проте, ця цифра не є об'єктивною, тому що значна частина не звертається за допомогою [1].

Це пов'язано з тим, що не кожен готовий зізнатися в насиллі щодо себе. За даними Українського інституту соціальних досліджень, лише 27 % жінок вважають образи проявом насильства і тільки 32 % подібним чином оцінюють приниження. Для 49 % респонденток насильство – це побої, а 56 % згодні вважати насильством зґвалтування [4].

Причиною замовчування насилля в сім'ї є економічна залежність, страх, віктимна поведінка, діти, осуд та інші. До того ж, довгий час насилля в сім'ї вважалося суто «домашнім». За даними Женевського центру демократичного контролю над збройними силами (DCAF), які досліджували проблему спільно з колегами з «Ла Страда Україна», майже 40 % працівників системи кримінального правосуддя – поліцейських, прокурорів, суддів – вважають домашнє насильство приватною справою. А 60 % впевнені, що жертви самі винні в тому, що з ними трапилося [4]. З метою попередження такого явища було прийнято Закону України «Про попередження насильства в сім'ї» (2002 р.), яким було прописано заходи та повноваження органів державної влади у запобіганні та реагуванні на факти застосування фізичної сили в родинах.

Останнім часом питання щодо попередження насильства активізувалися, як у соціальних мережах, так і у засобах масової інформації. Це спонукало владу до вирішення даної проблеми. У грудні 2017 року Верховна Рада ухвалила Закон «Про запобігання та протидію домашньому насильству» без згадки про гендерні стереотипи. У законі запропоновано новий підхід (із використанням європейських стандартів) до боротьби з цим негативним явищем у суспільстві. Новий закон набув чинності 7 січня 2018 року [3].

Законом було визначено, що під домашнім насильством тепер розуміється будь-яка дія фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, а також погрози вчинення таких діянь [2].

Відповідно до закону постраждалими визнаються особи, незалежно

від того, чи проживають вони спільно зі своїми кривдниками, чи ні (наречені, подружжя, колишнє подружжя, мати, батько, діти, їх батьки, брати, сестри, нерідні батьки, опікуни, піклувальники, їхні діти, прийомні діти, діти-вихованці, інші родичі до двоюрідного ступеню зв'язку, особи, які спільно проживали або проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі, їх діти та батьки) та особи, які проживають разом (будь-які інші родичі, люди, які пов'язані спільним побутом, мають спільні права та обов'язки) [2].

Постраждалою дитиною визнається не лише та, яка зазнала домашнього насильства, а й свідок (очевидець) такого насильства [2].

Законом було прописано алгоритм звернення як до органів поліції за місцем свого проживання (перебування), так і до виконавчих комітетів сільських і селищних рад, органів опіки та піклування, навчальних закладів (якщо постраждалі – діти), установ охорони здоров'я. Для отримання захисту достатньо звернутися до будь-якого з цих органів [2].

Також законом передбачено пільги для постраждалих. Вони мають право одразу або в подальшому звернутися до суду із заявою про видачу обмежувального припису стосовно кривдника. До того ж постраждалі мають право користуватися безоплатними послугами адвокатів Центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, а за подання таких заяв до суду – судовий збір не сплачується [2]. Потерпіла особа може вимагати від кривдника компенсації: її витрат на лікування, отримання консультацій або на оренду житла, яке вона винаймає з метою уникнення домашнього насильства, періодичних витрат на її утримання, утримання дітей чи інших членів сім'ї, які перебувають (перебували) на утриманні кривдника [2].

Законом прописано систему заходів стосовно покарання кривдника. Відповідно до закону можуть бути застосовані наступні спеціальні заходи:

Відповідно до статті 25 терміновим заборонним приписом стосовно кривдника передбачено такі заходи: зобов'язання залишити місце проживання (перебування) постраждалої особи; заборона на вхід та перебування в місці проживання (перебування) постраждалої особи; заборона в будь-який спосіб контактувати з постраждалою особою. Припис діє 10 діб.

Статтею 26 Обмежувального припису стосовно кривдника визначаються такі заходи: заборона перебувати в місці спільного проживання (перебування) з постраждалою особою; усунення перешкод у користуванні майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності або особистою приватною власністю постраждалої особи; обмеження спілкування з постраждалою дитиною; заборона наближатися на визначену відстань до місця проживання (перебування), навчання, роботи, інших місць частого відвідування постраждалою особою; заборона особисто і через третіх осіб розшукувати постраждалу особу, якщо вона за власним бажанням перебуває у місці, невідомому кривднику, переслідувати її та в будь-який спосіб спілкуватися з нею; заборона вести листування,

телефонні переговори з постраждалою особою або контактувати з нею через інші засоби зв'язку особисто і через третіх осіб. Видається на срок від одного до шести місяців.

Порядок взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника регулюється статтею 27.

У статті 28 Виконання програм для кривдників визначено відповідальних за виконання програм для кривдників, а також програми стосовно дітей-кривдників [2].

Отже, відповідно до Закону України «Про протидію та запобіганню домашньому насиллю» правозахисні організації повинні стежити за виконанням норм даного закону та ініціювати в законодавстві зміни у разі потреби.

Список використаних джерел

1. Домашнє насильство в Україні: скільки в країні жертв і що загрожує кривдникам [Електроний ресурс]. – Режим доступу: https://ukr.segodnya.ua/ukraine/domashnee-nasilie-v-ukraine-kto-stanovitsya-zhertvami-i-chto-grozit-obidchikam-1099013.html
2. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» [Електроний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2229-19
3. Новий закон проти домашнього насильства: добре, але можна краще [Електроний ресурс]. – Режим доступу: https://tsn.ua/blogi/themes/law/noviy-zakon-proti-domashnogo-nasillya-dobre-ale-mozhna-krasche-1102150.html
4. Щороку в Україні від домашнього насильства гинуть 600 жінок (інфографіка) [Електроний ресурс]. – Режим доступу: https://www.unian.ua/society/2233774-schoroku-v-ukrajini-vid-domashnogo-nasilstva-ginut-600-jinok-infografika.html

Марина Петрищенко

ЗМІСТ ТА ФУНКЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЕКТУВАННЯ

Визначаючи проект як прототип, ідеальний образ ймовірного або можливого об'єкту, стану; задум, план (projection – кидання вперед), а проектування – як створення ідеального опису майбутнього об'єкта, що передує його реалізації, ми тим самим задаємо вектор розгляду педагогічного проектування як часткового випадку проектної практики в цілому.

У вітчизняній педагогічній науці фундатором проектування